

UVEREJNENÉ: 18.10.2014

www.pluska.sk

Psychiater doc. Dóci: Pacienti k nám už prichádzajú dobrovoľne

Psychiatrické choroby tu boli vždy, rovnaké ako dnes, len sa volali inak, hovorí docent Ivan Dóci, pre ktorého je najlepším antidepresívom pohyb.

(Docent MUDr. Ivan Dóci, PhD., (52) prednosta II. psychiatrickej kliniky Lekárskej fakulty UPJŠ v Košiciach je hlavný odborník ministerstva zdravotníctva pre psychiatriu. Počas ročného štipendia v americkom Baltimore spolupracoval na výskume o prevencii a liečbe zneužívania psychotropných látok. Je autorom a spoluautorom mnohých odborných publikácií a príručky pre lekárov o schizofrénii a zneužívaní psychotropných látok).

ROZHOVOR:

Mnohí máme pocit, že sme občas zrelí na psychiatriu. Pribúdajú vám pacienti?

Na to by odpovedala len podrobná epidemiologická štúdia. Nevieme, či pribúda duševných porúch, alebo sa len zvyšuje počet vyšetrení na depresiu, úzkostné poruchy a demenciu. Pričom posledná diagnóza jednoznačne súvisí s vyšším vekom, ktorého sa dožívame.

Pribudli za sedemdesiat rokov nejaké diagnózy?

Duševné choroby boli vtedy tie isté, ako sú dnes, len sa volali inak. Psychiatrická terminológia sa vyvíja a často mení. Naposledy pred dvadsiatimi rokmi, keď sa napríklad debilita premenovala na ľahkú mentálnu retardáciu, pojem hystéria prestal byť psychiatrickou diagnózou, zmenilo sa aj názvoslovie demencií, úzkostných porúch a homosexualita bola zo zoznamu duševných porúch úplne vyčiarknutá.

Existujú už lieky na každú diagnózu?

Objav niektorých liekov znamenal veľký pokrok, najmä v liečbe ťažkých duševných porúch, ale aj depresí či úzkostných stavov. V poslednom čase pribúda predpisovaných liekov na duševné poruchy aj u nás, no naďalej existujú oblasti psychiatrie, kde sú dôležité aj iné postupy okrem liekov. Napríklad v liečbe závislostí, porúch osobnosti, niektorých porúch v detskom veku.

Psychiatrické diagnózy neprichádzajú najmä s vekom?

Duševné poruchy sa vyskytujú v každom veku, od detstva až po starobu. Každé obdobie má svoje typické duševné poruchy. Problémom Slovenska je však nedostatok detských psychiatrov.

Rodíme sa s duševnou chorobou?

Jednoznačná odpoveď na túto otázku neexistuje. Teraz sa uznáva bio-psycho-sociálny model vzniku duševných porúch. Podľa neho sa podieľa na vzniku väčšiny duševných porúch viac faktorov.

Nemá hlavné slovo dnešná doba, ktorá psychike neprospieva?

Duševné zdravie nie je len neprítomnosť psychickej choroby, ale stav, keď všetky duševné pochody prebiehajú optimálne. Primerane a pohotovo reagujete na všetky podnety a zároveň pociťujete uspokojenie z toho, čo robíte. K vyššej kvalite duševného zdravia prispieva aj sociálna a ekonomická istota, kultúra vzájomných vzťahov v rodinách aj na pracoviskách a množstvo ďalších okolností.

Zlepšil sa pohľad na psychiatrických pacientov, ubudlo predsudkov?

Vnímanie psychicky chorých ľudí závisí aj od regiónu, svetonázoru a veku. Inak vnímajú duševné poruchy obyvatelia malej dedinky na východnom Slovensku a partia dospievajúcich v Bratislave. Kedy a či vôbec sa tieto rozdiely zmenšia, to sa dá ťažko odhadnúť.

Prichádzajú ľudia k psychiatrovi ochotnejšie než v minulosti?

Áno. Takmer všetci pacienti prichádzajú dobrovoľne a súhlasia s vyšetrením a liečbou. Niektorým to nariadi súd, aby ochránil spoločnosť.

Ľudia si často pletú psychiatrov so psychológmi – aký je medzi vami základný rozdiel?

Psychiater je lekár s ukončeným štúdiom na lekárskej fakulte, môže podávať lieky, zaoberá sa duševnými chorobami. Psychológ sa zaoberá väčšími duševne zdravými ľuďmi, ich problémami. Nesmie podávať lieky.

Môže aj pri psychiatrickej diagnóze pomôcť psychohygiena?

Psychohygiena je dôležitá najmä v prevencii niektorých duševných porúch.

Čo je vaša psychohygiena?

Pre mňa je dôležitý najmä fyzický pohyb v akejkoľvek podobe. Kedysi to bolo surfovanie, bicyklovanie, v súčasnosti skôr práce na chalupe a prechádzky so psíkmi.

Dokážete naozaj absolútne vypnúť od práce?

Každý človek potrebuje čas na oddych, relaxáciu. Svoju prácu mám však rád, a keď o nej premýšľam aj vo voľnom čase, nezaťažuje ma to.

Nestáva sa vám, že podvedome aj vo voľnom čase ľudí „diagnostikujete“?

Je pravda, že po rokoch praxe vie každý psychiater určiť niektoré zjavné diagnózy „na prvý pohľad“, ale nepreháňam to.